N° 135. 1857.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 10 November.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags. Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is f 3, franco per post f 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot ten ure des morgens, op den dag der uitgave.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte of doodbekendmakingen enz., van één tot zes regels f 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.
Voor elke plaatsing moet 35 cent voor zegel worden betaald. De betaling geschiedt kontant.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Edities van maandag avond 8 ure.

Aankondigingen

VAN HET RIJKSBESTUUR, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

Publicatie.

De burgemeester en wethouders van Vlissingen maken bekend, dat op vrijdag den 20 november 1857, des namiddags ten twee ure precies, op het raadhuis aldaar, de openbare aanbesteding, onder nadere goedkeuring van den gemeenteraad, zal plaats hebben van:

Het metselen van eenen overwelfden steenen beerput, benevens het maken van eenen ringmuur aan den mestput, gelegen aan het eind der Marinehaven te Vlissingen, met de bijlevering van alle de daartoe behoodigde materialen.

De voorwaarden waarop die aanbesteding zal geschieden, zullen van af den 2 tot en met den 19 november aanstaande, van des morgens tien tot des namiddags drie ure, ter gemeente-secretarie ter lezing liggen (zon- en feestdagen uitgezonderd); zullende aanwijzing door den gemeentebouwmeester in loco plaats hebben, op den dag vóór de besteding, te beginnen des morgens ten tien ure, bij welken ambtenaar insgelijks nadere inlichtingen zijn te bekomen.

Vlissingen den 30 october 1857.

De burgemeester en wethouders voornoemd,
J. W. CALLENFELS.
De secretaris,
MABILOT.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 9 november.

De provinciale staten van Zeeland zullen weder eene openbare zitting houden, morgen voormiddag ten 10 ure.

Het sedert reeds zoo vele jaren aanhangige plan tot aanleg van eenen spoorweg van Vlissingen over Middelburg naar Venlo, ondervindt thans meer dan ooit levendige belangstelling, niet alleen bij de geheele bevolking in deze provincie maar ook bij die van Noordbrabant en Limburg. Als eene uitdrukking van den wensch der ingezetenen, hebben dan ook reeds aanvankelijk eenige corporatien zich tot de tweede kamer der staten-generaal gewend, om er op aan te dringen dat door haar aan dezen weg de verlangde ondersteuning worde verleend. Onder de reeds ingezondene adressen noemen wij dat van het gemeentebestuur van Middelburg, dat van de kamer van koophandel en fabrieken te Vlissingen, waaromtrent wij verwijzen naar de in dit nommer voorkomende advertentie, en dat van de kamer van koophandel te Breda. Van het eerste hebben wij den hoofdzakelijken inhoud mede in het verslag der gemeenteraadszitting van 4 dezer medegedeeld. De in het tweede aangevoerde gronden zijn ons tot heden nog niet bekend, doch wij hopen die ook later te kunnen mededeelen. Dat van de kamer van koophandel te Breda hebben wij voor ons liggen, en wij achten den inhoud te belangrijk om dezen niet mede te deelen. In dat adres zegt de kamer, dat naar hare meening, geheel Nederland de beschouwingen der regering, in de memorie van toelichting van het ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1857 vervat, over de wijze van aanleg en exploitatie der spoorweglijnen, moet beamen, en dat het wenschelijk ware, dat zooveel mogelijk werd gevolg gegeven aan het door het gouvernement geuit verlangen, wanneer het zegt: „Eigen aanleg en exploitatie zou bovendien de vereeniging van bijzondere kapitalen en den associatiegeest tegengaan. De regering zag dien zoo gaarne bij de nederlandsche kapitalisten aangewakkerd, omdat daardoor zoo voordeelig op de ontwikkeling van den nationalen rijkdom kan worden gewerkt." De ondernemingsgeest vordert echter, zegt de kamer, vooral in Nederland eene krachtige opwekking en prikkel, en nu zij meent, dat het dus de meest ernstige overweging verdient, hoedanig die het beste zoude zijn aan te moedigen, opdat niet de overwegende invloed van vreemden ten slotte strekke tot onderdrukking van onze handels- en industriële belangen. De kamer wijst o. a. op het bekende artikel van *L'indépendance belge*, van haren berlijnschen correspondent, waarin onbewimpeld wordt te kennen gegeven, dat Belgie niets onbeproefd zal laten om de groote handelswegen van Antwerpen te vermeerderen, en dat hare geheime drijfveeren de bepaalde strekking hebben, om zich door eenen weg uit Antwerpen naar Rhsine met het noorden van Duitschland en even zeer over Roermond met Dusseldorp in directe verbinding te stellen. Ter bereiking van dit doel ontziet men zich zelfs niet Antwerpen eene duitsche haven en Vlissingen eene kunstmatige schepping te noemen, en zou Belgie zeker ook alles in het werk stellen om eene directe verbinding van Antwerpen met Neuzen of eene andere plaats aan de Noordzee te verkrijgen. De kamer acht het dus meer dan dringend voor Nederland noodig, wil het zijn rang in de handelswereld blijven behouden, dat in het zuiden en noorden spoorwegen worden daargesteld, en houdt het daarvoor, dat eene der belangrijkste onder de geprojecteerde spoorweglijnen voorzeker is die van Vlissingen, over Middelburg, Breda, 's Bosch naar Venlo. De kamer verzoekt krachtdadige ondersteuning voor dit groote werk; zij meent daartoe het geschiktst te kunnen aanbevelen de bevordering van het ontstaan van groote maatschappijen, die, *ofschoon afzonderlijk bestaande, alle volkomen eenstemmig en* tot het zelfde doel zouden moeten samenwerken. De kamer wijst ook op het bekende vlugschrift: „Note sur les divers systèmes d'encouragement à accorder par l'Etat aux compagnies de Chemins de fer." Zij deelt volkomen het gevoelen van den zaakkundigen schrijver dezer brochure, wanneer hij aanprijst het verleenen van subsidie van rijkswege tot daarstelling der groote kunstwerken, gepaard met waarborg van vaste rente voor eenen bepaalden tijd. Deze ondersteuning zal haars inziens het beste doel treffen en kan ten gevolge hebben, dat wij weldra met betrekking tot de spoorwegverbindingen niet meer bij anderen zullen behoeven achter te staan. De kamer hoopt, dat hare beschouwingen van eenigen invloed mogen zijn op de door de tweede kamer te nemen beslissingen, die ongetwijfeld voor geheel Nederland, met het oog op de belangen van handel, nijverheid enz. als eene ware levensvraag zijn te beschouwen.

Op de donderdag jl. te Zierikzee gehouden najaars veemarkt waren aangevoerd 115 stuks vee. Dit aantal overtrof dat van vroegere jaren niet alleen, maar ook de kwaliteit van het vee was in het oogloopend goed.

Z. K. H. de prins van Oranje is zaturdag morgen, na eene afwezigheid van ruim drie maanden, in goeden welstand in de residentie teruggekeerd.

Op den 15 dezer wordt een kantoor van den rijks telegraaf te Hengelo, met beperkte dagdienst geopend. De kosten van een enkel berigt naar de nederlandsche kantoren zijn: naar Arnhem, Deventer, Kampen, het Loo, Meppel, Zutphen en Zwolle, 50 cent; naar Goes, Middelburg en Vlissingen, f 1,50, en naar de overige kantoren f 1,00.

In het Handelsblad leest men: Naar wij vernemen heeft de engelsche consul te Amsterdam, daartoe uitgenoodigd door den lord-mayor te Londen, eene lijst doen circuleren bij de aanzienlijkste handelshuizen aldaar, ten behoeve van de slagtoffers in Engelsch Indië; reeds is voor aanzienlijke sommen op die lijst geteekend, en werd onder anderen door de Nederlandsche handel-maatschappij de belangrijke som van f 1200 bijgedragen.

Op het einde dezer maand zal te Parijs onder andere geschiedkundige documenten worden verkocht een brief van graaf Daru, gewezen minister van Napoleon I. Zich in 1810 te Amsterdam ophoudende, schreef deze aan den keizer dat te Zaandam een huisje bestond, dat gedurende twee jaren door Peter den Grooten was bewoond en dat de koning van Holland het voornemen had te kennen gegeven hetzelve aan te koopen, ten einde het in wezen te houden, doch dat hieraan geen gevolg gegeven was. De heer Daru geeft daarop eene beschrijving van het huisje en vraagt aan den keizer of hij ook wenscht dat het met gelijke bedoeling worde aangekocht, daar het voor f 2000 à f 3000 te krijgen zou zijn. Op den kant is eigenhandig door den keizer geschreven: Zendt dezen brief aan graaf Daru terug; ik hecht daaraan geen gewigt hoegenaamd. St. Cloud 2 september 1810.

De 19jarige huisvrouw van een ambtenaar te Arnhem is vrijdag bevallen van drie welgeschapen kinderen, die even als de *moeder zeer welvarende zijn.*

Benoemingen en besluiten.

Goedgevonden, bij besluit van 6 dezer, 1. te ontbinden de *commissie, ingesteld bij koninklijk besluit van 9 februarij 1854*, no. 57, aan welke destijds werd opgedragen het onderzoek der vraag of de bestaande wetten en verordeningen omtrent de zeevisscherijen geheel kunnen worden ingetrokken, dan wel of het in het algemeen belang en dat der visscherijen noodig is eenige voorschriften omtrent de uitoefening van dien tak van nijverheid te behouden of op nieuw vast te stellen; 2. aan de leden en den secretaris dier commissie, de heeren D. van Koetsveld, C. B. Nederburg, G. de Vries Az. en J. T. Buys op de meest eervolle wijs ontslag te verleenen uit deze hunne betrekking, onder dankbetuiging voor de uitmuntende wijze waarop zij zich van de hun opgedragene taak hebben gekweten.

Ingetrokken: bij besluit van 22 october jl., het koninklijk besluit *van 2 maart ll., en is de heer A. A. Reed erkend als consul* der Vereenigde staten van Amerika te Batavia.

Op pensioen gesteld, bij besluit van 6 dezer, de volgende opper-, hoofd- en verdere officieren: jhr. B. van Merlen, generaal-majoor, kommandant van de 1ste brigade kavallerie, ad f 2400; J. C. Fundter, kolonel, kommandant van het 5de regement dragonders, op zijne aanvrage, ad f 1800; A. J. Ziegeler, luitenant-kolonel, op non activiteit, ad f 1300; R. C. E. de Quay, *luitenant-kolonel bij het 2de regement dragonders, met toekenning* van den rang van kolonel, ad f 1500; H. F. Hoogeveen, luitenant-kolonel bij het 3de regement dragonders, ad f 1300; S. van Nauhuys, majoor bij het 3de regement dragonders, ad f 1300; H. L. Cluysenaer, ritmeester bij het 3de regement dragonders, ad f 990; E. P. Matthes, idem bij het zelfde regement, ad f 900.

Benoemd: bij besluit van de zelfde dagteekening, bij den grooten staf, tot kol., de luit.-kol. J. M. *graaf van Lijnden, van* den staf, Z. M. adjudant; bij het wapen der kavallerie; bij den staf van het wapen, tot kommandant van de 1ste brigade kavallerie, de kolonel J. G. Wilbrenninck, thans kommandant van het 4de regement dragonders; bij het 1ste regement dragonders, tot kolonel, de luitenant-kolonel P. A. Erzey, kommandant van het corps; tot majoor, de ritmeester der 1ste klasse J. G. A. baron van Ittersum, van het 2de regement dragonders; tot ritmeester van de 3de klasse, de 1ste luitenant J. A. Hallungius, van het 3de regement dragonders; tot 1ste luitenant de 2de luitenants E. van Wickevoort Crommelin en jhr. G. F. van de Poll, beiden van het corps; bij het 2de regement dragonders, tot luitenant-kolonel, de majoor W. K. J. baron van Dedem, *van het 4de regement dragonders; tot ritmeester van de 3de* klasse, de 1ste luitenant A. J. Pels Rijcken, van het corps; tot 1sten luitenant de 2de luitenant C. A. L. Brender à Brandis, mede van het corps; bij het 3de regement dragonders, tot kolonel de luitenant-kolonel J. M. Castendijk, kommandant van het corps; tot majoor de ritmeesters der 1ste klasse H. Sodenkamp, van den staf van het wapen, en J. W. Vertholen, van het 4de regement dragonders; tot ritmeester van de 3de klasse, de 1ste luit. W. F. M. Fundter, en de 1ste luitenant-adjudant W. F. C. Hamming, beiden van het corps; bij het 4de regement

dragonders, tot kolonel, de luitenant-kolonel G. baron van der Duyn van Maasdam, van het 1ste regement dragonders; tot majoor de ritmeester der 1ste klasse P. A. J. H. Boreel de Mauregnault, van het regement; tot ritmeester van de 3de klasse, de 1ste luitenants A. W. D. Rämohr en J. L. Gevers Deynoot, beiden van het corps; bij het 5de regement dragonders, tot kommandant van het corps, de luitenant-kolonel A. E. C. de Sturler de Frienisberg; tot majoor, de ritmeester der 1ste klasse R. A. Jackson, van het 1ste regement dragonders.

Goedgevonden, bij besluit van 31 october ll., voor den tijd van vijf jaren te detacheren, bij het wapen der infanterie bij het leger in Oost-Indie, de 1ste luitenant A. H. Schade van Westrum, van het 7de, alsmede de 2de luitenants W. M. van Wielik Schelfhout, van het 6de, en C. J. baron van Utenhove, van het 2de regement infanterie.

Benoemd bij besluit van 2 dezer, tot 's konings adjudanten de 1ste luitenants jhr. C. H. F. du Monçeau, van het 6de regement infanterie, en W. C. baron Snouckaert van Schauburg, van het 5de regement dragonders, beiden tot dusverre ordonnans-officieren bij Z. M., uit welke betrekking zij, mits deze, eervol worden ontslagen, met bepaling dat zij tevens zullen overgaan bij den grooten staf; bij het wapen der infanterie, bij den staf van het wapen, tot majoor, de kapiteins der 1ste klasse N. Mac-Leod, van dien staf, toegevoegd aan den inspecteur van het wapen der infanterie, en A. C. A. Schönstedt, van den grooten staf, Zr. Ms. adjudant, uit welke laatste betrekking hij eervol is ontheven, en tevens benoemd tot hoogstdeszelfs adjudant in buitengewone dienst; bij het 7de regement, tot majoor, de kapitein der 1ste klasse A. Paets, van het regement grenadiers en jagers; en te verplaatsen bij het regement grenadiers en jagers, de kapitein E. W. C. C. Storm de Grave, van het 2de regement infanterie.

Benoemd, bij onderscheidene besluiten van den 5 dezer, tot Zr. Ms. ordonnans-officier, de 1ste luitenant J. R. Nepveu, van het regement rijdende artillerie; bij het wapen der infanterie, bij het 2de regement, tot kapitein van de 3de kl., de 1ste luitenant J. T. Clementz, van het 6de regem. van het wapen; bij het personeel voor de veterinaire dienst bij het leger, tot directeur de paardenarts der 1ste kl. F. H. S. Dehne, thans belast met de waarneming dier functien.

Benoemd tot grootkruis der orde van den Eikenkroon, de graaf Walewski, minister van buitenlandsche zaken van Z. M. den keizer der Franschen. (De zelfde minister was reeds vroeger met de orde van den Nederlandschen leeuw begiftigd).

Met Zr. Ms. goedkeuring is door den consul benoemd voor de staten Missouri, Iowa en Illinois, tot zijnen vice-consul voor den staat Iowa, residerende te Keokerk, de heer N. Analija.

Benoemd, tot ridder der Eikenkroon, de heer Renier Chalon, president van de maatschappij voor penningkunde in Belgie.

Eervol ontslag verleend, bij besluit van 2 dezer, aan den heer John Melvil, op zijn verzoek, als mede commissaris van het grootboek der nationale schuld, met dankbetuiging voor de diensten door hem in die betrekking bewezen.

Benoemd, bij besluit van 5 dezer, tot 2den luitenant bij de dienstdoende schutterij te Vlissingen, L. K. Ph. W. Visser, thans schutter.

Necrologie.

Ll. woensdag is te Utrecht overleden, in den ouderdom van 73 jaren, de heer J. L. W. baron de Geer van Jutfaas, lid der provisionele regering van Utrecht in november 1813; secretaris bij het departement van onderwijs, kunsten en wetenschappen in 1815; oud-griffier, eerst van de tweede en later van de eerste kamer der staten-generaal van 1817 tot 1850; ridder der orde van den Nederlandschen leeuw en kommandeur der orde van de Poolster,

Marine en leger.

Door eene vriendelijke hand wordt van Zr. Ms. brik Cachelot, kommandant kapitein luit. ter zee A. F. Siedenburg, het navolgende medegedeeld: „2 november, 11 ure 's morgens, zijn wij op 1½ mijl van den vuurtoren van Dungeness; het schip zeilt uitmuntend, 10 mijlen bij den wind, met mars- en onderzeilen; alleen heeft de brik veel van den visch, wiens naam hij draagt, die gaarne zijn kop onder water houdt. Alles wel aan boord. Best en vrolijk weêr; moge het zoo blijven enz."

— Luidens berigten bij het departement van marine ingekomen, is Zr. Ms. schroefstoomschip Soembing, onder bevel van den luitenant ter zee der 1ste klasse A. J. Kroef, den 3 dezer in goeden staat te Plymouth aangekomen.

— Volgens de jongste officiele mededeelingen betrekkelijk de marine bestond op 16 julij jl. het korps mariniers uit 1805 koppen, waarvan 882 geembarkeerd en 923 aan wal. 's Rijks zeemagt in werkelijke dienst bestond uit 1 fregat der 1ste kl., uit 1 dito met stoomvermogen, 1 dito der 2de kl., 2 kuilkorvetten, 2 schroefkorvetten, 4 brikken der 1ste kl., 1 instructiebrik 7 schoonerbrikken, 3 schooners, 11 stoomschepen, 4 schroefstoomschepen, 1 transportschip, 3 wachtschepen, 1 instructievaartuig, 1 kostschip, 9 kanonneerbooten en 1 roeikanonneerboot: te zamen 53 vaartuigen, waarvan 24 in de Oost-Indien zich bevinden.

In aanbouw waren 1 fregat, 1 brik, 1 raderstoomschip, 2 fregatten met stoomvermogen, 4 schroefstoomschepen, 1 verdedigingsvaartuig, en 2 kanonneerbooten. Buiten dienst, het zij gereed of in conservatie, het zij in reparatie, 71 vaartuigen, waaronder 4 linieschepen, 7 fregatten, 5 korvetten en 45 kanonneerbooten.

In 1857 bestond het aantal koppen op onze vloot in 6637 (waaronder 560 oostindische inlandsche matrozen) en in 1858 zal dit getal zijn 6531 (waaronder een gelijk aantal oostindische matrozen als in dit jaar).

Van het artillerie-materieel voor de marine was in de magazijnen aanwezig: 2113 vuurmonden, ter geldswaarde van f 1,015,000; 1167 affuit. a f 170,700; 101,152 kogels a f 188,300; 70,810 bommen en granaten a f 158,500; 15,615 kartetsen a f 44,110; 981,441 kartetskogels a f 62,100; 8090 stuks draagbare vuur- en blanke wapenen a f 97,000; 2628 buskruidkisten a f 128,000; en 150,000 ned. ponden buskruid a f 150,000. De gezamenlijke waarde werd alzoo geschat op f 2,013,710.

— De Curaçaosche couranten loopende tot den 26 september zijn alhier ontvangen. Zr. Ms. brik Venus, kommandant de kapitein ter zee G. van Voss, is den 23 naar Rio Hache, St. Martha, Cartagena en Chegres vertrokken. Zr. Ms. korvet Prins Maurits, kommandant de kapitein ter zee G. Vogelpoot, zal van daar op een kruistogt vertrekken.

— De schout bij nacht D. Bijl de Vroe heeft in het begin dezer week zijne betrekking als directeur en kommandant der marine te Willemsoord aanvaard; tot zijnen adjudant is benoemd de luitenant ter zee 1ste klasse W. C. Klis.

— Naar men verneemt, zal erte 's Hage eene commissie van officieren van gezondheid vergaderen, ter herziening en vernieuwing der bestaande reglementen op het visiteren van manschappen, vooral in verband met de thans bij de tweede kamer aanhangige wet op de nationale militie. Deze commissie is zamengesteld uit de heeren Snabilie (voorzitter), Sas, Kerst, en van Hasselt.

Burgerlijke stand.

Middelburg.

Eerste huwelijks afkondiging den 8 dezer: J. M. Bogaars, weduwn. 51 j. met C. P. Bello, wed. 51 j. Jhr. mr. W. F. de Jonge, jm. 26 j. met jonkvr. C. I. C. van Rappard, jd. 29 j. Jhr. C. J. van Nispen tot Pannerden, 28 j. met M. C. Blankenheym, 18 jaren.

Vlissingen, van 1 tot 7 november.

Gehuwd: B. D. Streefkerk, jm. 25 j. met M. W. Rocholl, jd. 29 j. C. J. Wernaa, jm. 24 j. met T. P. Blok, jd. 31 j. C. M. Dommisse, jm. 25 j. met W. J. Rekkers, jd. 21 j. M. Naerebout jm. 25 j. met E. G. Martens, jd. 23 j. D. Hageman, jm. 23 j. met C. M. Schenkel, jd. 22 j.

Bevallen: P. Peters geb. Aarts, d. H. Amadio geb. Claré, z. M. Lute geb. Schuhman, z. M. C. W. Callier geb. Klijberg, z. J. M. Delvoye geb. Walé, d.

Overleden: M. Gabij, vrouw van P. Struikman, 57 j. S. Woltering, d. 18 m. P. W. Brielsman, jd. 18 j. S. Rondel, man van J. C. Pichal, 80 jaren.

Goes, van 1 tot 7 november.

Gehuwd: W. den Rooijen, jm. 34 j. met A. C. Bronkers, jd. 31 j. P. v. d. Hoeff, jm. 24 j. met A. C. Visser, jd. 24 j. P. Wessel, jm. 24 j. met T. de Waard, jd. 22 j.

Bevallen: A. C. Bal geb. Warrels, zoon.

Overleden: A. de Jonge, z. 8 m. S. M. Schefers, jd. 23 j. A. A. van Agten, z. 9 j. A. Rejack, z. 1 m. M. J. Sandijk, jm. 8 m. M. Strijaards, jd. 9 j.

Zierikzee, van 1 tot 7 november.

Gehuwd: J. Hogenstein, jm. 33 j. met G. Braam, jd. 33 j. C. Appel, jm. 21 j. met N. Sies, jd. 24 j.

Bevallen: M. van Dijke geb. Schot, z. J. van Etten geb. Braam, d. L. van der Ree geb. de Jonge, z. J. Geers geb. Tuytel, zoon.

Overleden: J. Gevers Leuven, man van C. A. M. A. van Gasten, 61 j. R. van Meerendonk, man van K. Bakker, 52 j. J. van der Vliet, ongeh. vrouw 67 jaren.

Hulst, van 1 tot 31 october.

Gehuwd: C. J. Boone, jm. met L. M. Thoreas jd. P. H. de Nys, jm. met S. Vonck, jd. A. J. Vonck, jm. met N. van de Velde, jd.

Bevallen: A. C. de Smet, geb. Verdurmen, z. E. Vergimmen geb. de Cauwer, d. A. M. Missn, geb. Geelhoedt, d. M. J. Vernimmen, geb. Le Roy, d. E. Barm, geb. Schnijders, d. A. M. Verstraeten, geb. Verdurmen, tweeling z. en d. M. C. Vinck, geb. Schudde van Doorn, d. M. C. Sicardi, geb. Borghstijn, d. A. C. van de Walle, geb. Pardon, d.

Overleden: N. van Haesendonck, vrouw van J. B. Neefs, 28 j. E. Pensioen, wed. J. Parijs, 73 j. A. J. Voet, 2 m. M. A. Toorens, wed. H. Vermeeren, 68 j. J. Meul, wed. T. Brijssinck, 78 j. W. J. Vollemai, 3 m. P. Lostie, wed. G. van Gyssel, 74 j. P. Malfo, 86 j. jd. B. H. de Smet, 17 d. J. A. van Moorter, man van J. J. Thielen, 66 j.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.

November 1857.

Datum.	Wind. Rigting.	Kracht.	Barometer bij 0°	Thermometer.	Betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen.	Laagste temperatuur	hoogste.	
1	Z. t. O.	3	764.9	11.0	0.83	8.29	0.0	7.5	+7.5	helder.
2	Z. t. O.	2	758.0	13.5	0.88	10.32	0.0	9.0	„6.0	betrokken.
3	Zuid.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	10.93	0.0	10.0	„6.5	bewolkt.
4	Z. oost.	2	759.3	[illegible]	0.91	12.22	0.0	12.5	„5.0	dik bewolkt.
5	Zo. t. Z.	2	760.8	14.3	0.90	11.12	0.0	12.0	„6.0	betrokken.
6	N. oost.	2	762.8	15.1	0.85	10.90	0.0	11.0	„7.0	heijig.
7	Zo. t. Z.	3	760.6	14.7	0.95	11.93	0.0	12.0	„5.0	heijig.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 7 november. Bij een besluit van H. M. de koningin van den 4 dezer, is het parlement tot 17 december verdaagd. Uit de bewoordingen van het besluit blijkt dat dit nog niet de laatste verdaging is.

— De gemeenteraad alhier heeft onlangs besloten aan den hertog van Cambridge, den neef der koningin en thans opperbevelhebber der britsche landmagt, eenen eeredegen aan te bieden, als aandenken aan de diensten welke hij tijdens den oosterschen oorlog in de Krim aan het hoofd eener afdeeling engelsche troepen gedaan heeft. Woensdag jl. is dit eereblijk op het stadhuis alhier plegtig aan den prins uitgereikt, en bij die gelegenheid is aldaar een gastmaal gehouden, hetwelk ook door eenigen van de ministers bijgewoond is. Zij hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt, om de naar veler oordeel te zachte handelwijze van den gouverneur generaal van Indie in het straffen der muiters te verdedigen en om het gerucht van oneenigheden, die tusschen hem en den opperbevelhebber der indische landmagt zouden bestaan, te logenstraffen. Van de buitenlandsche gezanten, welke dit gastmaal bijwoonden, hebben niet alleen de turksche maar ook de noord-amerikaansche het woord gevoerd om openlijk de deelneming van hun land in de rampen, waardoor de Engelschen in Indie getroffen zijn, te betuigen.

— Op 's rijks werven in Engeland wordt ongemeen ijverig gearbeid aan het voltooijen en uitrusten van zeven schroefstoomlinieschepen, welke voor de reserve der zeemagt bestemd zijn. Men ziet daarin eene bevestiging van het berigt, dat eerlang een eskader gevormd zal worden om in het kanaal te kruissen en tot beveiliging der engelsche kusten te dienen.

— Het in een buitenlandsch dagblad beweerde dat de engelsche regering tegenwoordig met het aanwerven van soldaten in fransche dienst bezig is en iederen recruut 100 francs handgeld geeft, wordt door engelsche bladen ten eenen male ongegrond genoemd.

— Terwijl The times klaagt, dat de roomsch katholieken in het Vereenigd koningrijk, en inzonderheid hunne geestelijkheid, weinig deelneming betoonen in de rampen welke de Engelschen in Indie getroffen hebben, wordt gemeld dat de paus, de leden van het kardinaals-collegie, de ministers en de hooge staatsambtenaren te Rome belangrijke bijdragen hebben geschonken voor het fonds, hetwelk alhier bijeen gebragt wordt tot ondersteuning der Europeanen die door den indischen opstand in nood verkeeren. De koning van Sardinie heeft daarvoor eene som van nagenoeg vijf duizend gulden bijgedragen.

— Dingsdag jl. heeft men beproefd het kolossale stoomschip de Great Eastern, hetwelk aan de Theems voor de oostersche stoomvaartmaatschappij gebouwd is en thans den naam van Leviathan ontvangen heeft, van stapel te laten loopen. Het is echter mislukt, en wel, naar het schijnt, door het breken van een gedeelte van den werktuigelijken toestel.

— De jongste berigten uit Lissabon, door de Tagus te Southampton overgebragt, gaan tot 29 october en vermelden geene belangrijke veranderingen ten opzigte der daar heerschende gele koorts. Tusschen den 26 en 27 dier maand waren 231 nieuwe ziektegevallen en 92 sterfgevallen voorgekomen. In de hospitalen bevonden zich 548 en in bijzondere huizen 900 lijders onder behandeling.

Duitschland.

Weenen 7 november. Het bevestigt zich dat de fransche gezant te Konstantinopel, de heer de Thouvenel, na de onlangs aldaar voorgevallen kabinetsverandering, geweigerd heeft in persoonlijke betrekking met den nieuwen groot visier te treden. Uit Parijs wordt bepaaldelijk geschreven dat de gezant op den 25sten october aan Reschid-Pacha kennis van die weigering heeft doen toekomen.

Een berigt uit Konstantinopel van 31 october jl. meldt dat onze gezant zich herhaaldelijk met den groot visier en met den turkschen minister van buitenlandsche zaken had onderhouden over den toestand van Servie, Albanie en de Donau-vorstendommen. Volgens onze dagbladen is onder de christen bevol-

[illegible] sedert eenigen tijd eenige gisting merkbaar; deze zou in verband staan met de woelingen der unionisten in Moldavie en Wallachye, en eene voor de integriteit van het turksche rijk gevaarlijke strekking hebben.

Berlijn 5 november. De wetgeving zal eerlang moeten beraadslagen over de verhooging van de bezoldiging der minst betaalde ambtenaren; de regering is overtuigd, dat dergelijke maatregel niet langer mag worden verzuimd, en zij meent in deze behoefte te zullen kunnen voorzien, zonder nieuwe, of verhooging van belastingen.

— Naar aanleiding van het door de wurtembergsche regering met den [illegible] concordaat is dezer dagen door de evangelische districtssynode te Stuttgart het voorstel gedaan, om den koning te verzoeken dat eene algemeene landssynode bijeen geroepen en deze geraadpleegd moge worden over de beste wijze om de evangelische kerk, behoudens de regten der kroon, gelijk te stellen met de roomsche kerk en aan haar even als aan laatstgenoemde de autonomie te verzekeren.

Frankfort 4 november. Frankfort is in conflict met de regering der Vereenigde staten van Noord-Amerika! Sedert eenigen tijd vertoeft alhier de uit 1848 zoo bekende Julius Fröbel met zijn gezin, en houdt zich, naar men zegt, met letterkundigen arbeid bezig. Thans heeft de policie dezer stad, waarschijnlijk ter voorkoming van opeischingen van den kant van andere duitsche regeringen, [illegible] verblijf te houden, en toen deze het bewijs leverde dat zijn eenig kind ziek was, werd het verblijf hem slechts vergund tot na herstel van dat kind. Fröbel wendde zich daarop als amerikaansch burger tot den amerikaanschen consul, die onverwijld over de zaak ging onderhandelen met het bestuur onzer vrije stad, en aangezien dit bestuur volhardde in zijne weigering om Fröbel langer te Frankfort te doen vertoeven, heeft de heer Riecker, de consul, met het afbreken der betrekkingen tusschen hem en de vrije stad bedreigd. (Kasseler Zeitung.)

België.

Brussel, 5 november. Het is thans zeker dat de heer Henri de Brouckère van de zamenstelling van een nieuw ministerie heeft afgezien. Het hier ter stede uitkomende liberale hoofdorgaan meent thans te kunnen verzekeren, dat de koning den heer Charles Rogier heeft ontboden en dat de genoemde staatsman heden reeds een onderhoud met Z. M. heeft gehad. Verder zegt het, dat hij na met den koning te hebben gesproken, een onderhoud heeft gehad met den heer Frère-Orban. Het [illegible] dat bij dat onderhoud tegenwoordig is geweest een persoon, door dat blad aangeduid onder den naam van „den hollandschen jood" en dat dit voortreffe[illegible] zich, waarschijnlijk [illegible] Outendirck, die [illegible] te Antwerpen heeft bestuurd.

— De onderscheidene liberale dagbladen dringen dagelijks op de ontbinding der wetgevende kamers aan; een daarvan verklaart dat er onder de liberalen van eenigen invloed geen enkele is die zich met de verantwoordelijkheid voor den gang der staatszaken zou willen belasten, wanneer zij met de tegenwoordige kamers, waarin de vrienden van het aftredende kabinet de meerderheid uitmaken, het bewind zouden moeten voeren.

[illegible] van het Journal de Bruxelles, juist [illegible] van de tegenwoordige ministers [illegible] „De middelen tot behoud van het kabinet," zegt dat orgaan der hooge geestelijkheid [illegible] uitgeput [illegible] moet men zeggen [illegible] des kabinets thans [illegible] revolutionaire bladen verklaren dat de linkerzijde het bewind niet kan overnemen, ten zij de kamers ontbonden worden [illegible] in de tegenwoordige omstandigheden en terwijl de gematigden door de gewelddadige handelwijze onzer tegenpartijders verschrikt, zijn, [illegible] op de zege der radicalen uitloopen. Alvorens zich zulk eenen loop der zaken te getroosten, behoort men aan de twee kamers tijd te geven, om hare stem te doen hooren, welke in de maand mei jl. door straatrumoer en volksoploopen gesmoord is."

Frankrijk.

Parijs 7 november. De directeuren der bank hebben gisteren besloten het disconto niet te verhoogen, maar op 7½ per cent te houden. [illegible]

[illegible] kamers van koophandel [illegible] heeft de regering een onderzoek bevolen [illegible] 1857 nopens de hoegrootheid van den interest [illegible]

— [illegible] den keizer [illegible] heeft gegeven, in [illegible] meerdere vrijheid [illegible] drukpers. De keizer [illegible] geantwoord: dat, [illegible] in geval de regering thans overging [illegible] handen, [illegible] dagblad [illegible]. Het eene zou den graaf van Parijs voorstaan, het andere den hertog van Bordeaux, weder een ander de republiek. Elken dag zou de keizerlijke regering zeer bepaald worden aangevallen, waardoor de bevolking zeer zeker vroeg of laat zou worden verontrust en in spanning gebragt. Het getal pretendenten zou alzoo de voornaamste oorzaak zijn der beteugeling van de drukpers, zoodat met de vermindering van dat getal deze vrijheid zou toenemen. [illegible] van eene liberale zijde wordt aangemerkt, de tegenwoordige toestand nog wel wat duren.

— In de diplomatieke kringen alhier wordt verzekerd, dat, naar alle waarschijnlijkheid, de beide Donau-vorstendommen zullen worden gesteld onder het bestuur van een voor zijn leven benoemden prins, ter zijde gestaan door eenen raad, welke belast zal zijn [illegible] vaststellen der belastingwetten. Men meent dat dit beginsel, in geval het mogt worden aangenomen, zou strekken tot het opheffen van vele bezwaren. In elk geval zou de toestand, daaruit ontstaan, weder van eenen voorloopigen aard zijn.

— Er is sprake dat tusschen Engeland en Oostenrijk een handelsverdrag zal worden gesloten op geheel nieuwe grondslagen. De onderhandelingen dienaangaande zullen eerstdaags geopend worden, en men beschouwt alhier die geheele zaak als een middel, dat de tusschen beide landen bestaande politieke betrekkingen nog hechter zal doen worden.

— Zoo als men verzekert, hebben de gezanten van Frankrijk en Engeland, te Washington, aan den generaal Cass, secretaris van staat van buitenlandsche zaken, eene nota overhandigd, waarin zij uit naam hunner regeringen ernstig protesteren tegen de toebereidselen in Amerika voor eene nieuwe expeditie, welke Walker en zijne vrijbuiters tegen Nicaragua trachten te ondernemen.

Italie.

Het crimineel geregtshof te Salerno heeft de behandeling aangevangen van het regtsgeding tegen de lieden welke in de maand mei jl. met revolutionaire bedoelingen eene landing op het napelsche grondgebied beproefd hebben. De bemanning der te Genua te huis behoorende stoomboot, welke voor de landing had moeten dienen, is door het hof ten deele van verdere regtsvervolging ontslagen, ten deele in arrest gehouden. Onder de laatste behoort een knaap van 13 jaren. De vrijgestelden zijn te Genua aangekomen; naar hun eigen verhaal zijn zij in de napelsche gevangenissen niet zoo slecht behandeld als liberaalgezinde berigtgevers hebben gezegd. Men vreest evenwel dat het te Salerno aangevangen regtsgeding de napelsche regering niet alleen met Piemont maar ook met Engeland in nieuwe moeijelijkheden zal brengen, daar aan boord der bedoelde stoomboot ook twee engelsche machinisten aangehouden zijn.

Zeetijdingen.

Den 6 dezer ter reede van Vlissingen gearriveerd voor Antwerpen bestemd: *Gertrude*, gez. G. H. Kramer, Riga; *Aurora*, gez. J. Schmeljer, Riga; *Wietska*, gez. Bos, Newcastle; *Copernicus*, gez. Jüchter, Memel; *Roelfina*, gez. Kars, Stettin; 7 dezer *Josehp*, gez. A. van der Heyden, Liverpool; *Nathalia*, gez. Chrs. Ohlsen, Villanova; 8 dezer *Regina*, gez. H. H. Koop, Memel; *Courier*, gez. Konow, Riga; *Helena Maria*, gez. Loffstad, Gotheburg; *Protector*, gez. J. Mann, Amble; *Treaty*, gez. J. Askam, Yarmouth; *Maria*, gez. A. H. Norman, Villanova; *Pompier*, gez. Desplousse, St. Petersburg; (s.) *Pilot*, gez. Warn, Londen.

Den 7 dezer de Schelde afgekomen en naar zee gezeild, *Samaritan*, gez. Bradley, Londen; *Ann Jewitt*, gez. John Clark, Londen; 8 dezer (s.) *Martje Flori*, gez. J. H. Frots, Newcastle; *Camilla*, gez. Bakker, Memel; *Carl Friedrich*, gez. Andries, Rostock.

Betaling van coupons.

De coupons der certificaten, van 6 pct. Russische fondsen administratie Stadnitski & van Heukelom, verschenen 1/13 julij 1857, worden betaald: de coupons van de 6 pct. in assignatien groot R. 30 met f 15,76, en de coupons van de 6 pct. in zilver groot R. 15 met f 27,57.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Avignon 4 november.

In de laatste dagen was er meer vraag en daar er weinig voorhanden was is de koers dien ten gevolge 1 à 2 fr. gestegen. Heden bood men fr. 46 voor rosé, fr. 50 voor palud van 18 maanden en fr. 52 voor palud van 30 maanden, maar de houders zijn niet genegen te verkoopen. Fijne wordt gehouden op fr. 60 voor S F F F rosé en fr. 65 voor S F F F palud blanc.

Graanmarkten.

Amsterdam 9 november.

Tarwe en gerst onveranderd.

Raapolie op zes weken f 40½. Lijnolie op zes weken f 40.

Koolzaad (dadelijk) 69½ p. vl.

Rotterdam 9 november.

Tarwe, rogge, gerst en haver 20 cents lager, wit zaad 50 cents hooger, anders alles de zelfde prijzen.

Rotterdam 9 november.

De meekrapmarkt was heden flaauw en de prijzen waren wederom iets lager.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 9 november.

Nederland.	Werkelijke schuld	2½	pct.	62¼
	dito dito	3	〃	74¼
	dito dito	4	〃	—
	Aand. Handelmaatschappij	4½	〃	139
	Obl. Maatschappij van weldadigheid	4	〃	—
Rusland.	Oblig. 1789/1816	5	〃	103
	dito 1828/1829	5	〃	—
	dito Hope & co.	4	〃	83¼
	dito Stieglitz	4	〃	83
	dito dito	5	〃	95⅝
	dito dito	5	〃	97½
	Certific.	6	〃	—
	Spoorweg			—
Spanje.	Oblig.	1½	〃	24¼
	Binnenlandsch	3	〃	36⅝
	Coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			39
Grenada.	Oblig.	3½	〃	—
Oostenrijk.	Oblig.	5	〃	71
	Amsterdamsche	5	〃	83⅛
	Nationale	5	〃	73
	1847/1852	2½	〃	—
	Bank actien	3	〃	1062
Belgie.	bij Rothschild	2½	〃	—
Portugal.	Obligatien	3	〃	42¾
	〃 nieuwe			42⅝
Venezuela.	〃	4½	〃	25¾
Mexico	〃	3	〃	17¼
Illinois.	〃	7		77

Beurs van Londen, 6 nov. ten 12 ure. Consols 88⅛.

Beurs van Weenen, 6 nov. (slotprijzen.) Metalliek 5 pct. 80⅜.

Beurs van Parijs, 6 nov. (slotprijzen.) 4½ pct. compt. —,—, 3 pct. 67,—

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 5 november.

Metalliek f 27,72½; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,65; Engelsche Russen f 11,65; Fransche f 55,25 Belgische f 55,62½; Pruissische f 34,37½; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 34,75; Russische in zilveren roebels f 34,12½; Poolsche in fl f 25,87½; Nationale metalliek f —,—; Dollars f —,—.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENSTEN.

Tusschen Middelburg en Rotterdam.

Uren van vertrek in NOVEMBER.

Van Middelburg				Van Rotterdam			
				Dingsdag	10	's morg.	11,30
Woensdag	11	's morg.	7,30	Donderdag	12	〃	11,30
Vrijdag	13	〃	9 ure.	Zaturdag	14	〃	6 ure.
Zondag	15	〃	10	Dingsdag	17	〃	7
Woensdag	18	〃	11,30	Donderdag	19	〃	7
Vrijdag	20	〃	6	Zaturdag	21	〃	9
Zondag	22	〃	6	Dingsdag	24	〃	9,45

Van Vlissingen op Rotterdam.

Vastgestelde uren van vertrek.

Van Vlissingen	Van Rotterdam
des Maandags, Woensdags en Vrijdags, 's morgens 8½ ure, na aankomst der stoomboot De Schelde, van Breskens.	des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, 's morg. 8½ ure, na aankomst van den 1sten trein over den Rijnspoorweg.

Weldadigheid.

Diakenen der Ned. Herv. Gemeente alhier maken dankbare melding, uit handen van Ds. Slotemaker ontvangen te hebben een Muntbiljet groot f 10, Z. WelEerw. van A. B. toegezonden, met verzoek dat aan de Diaconie-armen te doen geworden.

Middelburg, 9 Nov. 1857. Diakenen voornoemd;

J. H. SNIJDERS, Voorzitter.

W. J. MULLER, Secretaris.

Advertentiën.

Door Gods goedheid beviel heden, zeer voorspoedig van een welgeschapen Zoon, E. DE WOLFF, geliefde Echtgenoot van
Middelburg, Pr. LOOIS
den 8 November 1857.

Bevallen van eene Dochter W. M. BEUNKE, Echtgenoot van
Middelburg, K. BAART.
den 8 November 1857.

Heden behaagde het den Almagtige, na een smartvol lijden van negen dagen van mijne zijde weg te nemen mijne dierbare Echtgenoot JANNA DE WITTE, in den ouderdom van ruim 37 jaren, na eene genoegelijke Echtvereeniging van 12 jaren, mij nalatende zeven Kinderen, allen te jong om hun groot verlies te beseffen.

Hoe smartvol ons deze weg zij hopen wij Hem te zwijgen die geene rekenschap van Zijne daden geeft.

St. Geertruidsweg, Middelburgs Ambachten,
den 7 November 1857. H. WILLEMSE.

Heden overleed zeer subiet, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, mijn geliefde Echtgenoot WILLEM BERGMAN, in den ouderdom van bijna 68 jaren.

Middelburg, P. SMIT, Wed. W. Bergman.
den 7 November 1857. G. W. BERGMAN.
J. W. BERGMAN.

Eenige kennisgeving.

De ondergeteekende betuigt, bij het sluiten van haren Winkel in Gouden en Zilveren Werken, aan hare geëerde Begunstigers haren welmeenenden dank voor het vertrouwen, zóo vele achtereenvolgende jaren haar en wijlen haren Echtgenoot geschonken.

Middelburg, Wed. W. MILBORN.
den 7 November 1857.

Die genen welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen Mejufvrouw E. J. MUNTENDAM, gewoond hebbende en overleden te Middelburg, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen vóór den 16 November 1857, ten huize van den Heer P. A. VAN GEELKERKEN.

De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Vlissingen maakt bekend, dat in hare vergadering van den 6 dezer maand is besloten om bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal er ernstig op aan te dringen dat de aanleg en exploitatie van den geprojecteerden Spoorweg van *Vlissingen naar Venlo* door de Hooge Regering worde aangemoedigd en ondersteund, en dat een daartoe strekkend Adres bereids door haar *is ingezonden*. Zij acht het evenwel van het hoogste gewigt dat, in het belang der groote zaak, „die voor Vlissingen zoo wel als voor geheel Zeeland eene levensvraag is," hare pogingen worden ondersteund, en noodigt mitsdien alle notabele Ingezetenen, Grondeigenaren, Fabriekanten of Handelaren uit, om van hunne belangstelling te doen blijken door onderteekening van een afzonderlijk Adres, hetwelk te dien einde ter inzage ligt ten huize van haren Secretaris, van heden tot en met Donderdag den 12 November.

Vlissingen, den 9 November 1857.
De Kamer voornoemd,
A. RUYSCH, Voorzitter.
T. C. DOMMISSE, Secretaris.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

DEPARTEMENT MIDDELBURG.

Vergadering op Woensdag den 11 November 1857, des avonds ten 7 ure. — Voorlezing en Bijdrage.
Introductie voor Dames.

VERKOOPING VAN BOEKEN ENZ.

Heden den 10den en Woensdag den 11den November, telkens des *namiddags ten* vijf ure, *vervolgt men op het* Koorkerkhof, lett. A no. 111, met het verkoopen van

BOEKEN.

Zullende op Woensdag avond na de Boeken de **Muzijkwerken** verkocht worden.

Op Dingsdag den 17 November 1857, des namiddags ten één uur, zullen op de Wapenkamer ten Raadhuize van Middelburg, *om kontant Geld*, worden verkocht eene partij

OUDE SCHUTTERS KLEEDINGSTUKKEN

enz. — Dezelve zijn op den Verkoopdag, van des morgens 10 tot 12 ure, voor een ieder te zien.

OPENBARE VERKOOPING ten Stadhuize te Middelburg, op Donderdag den 19 November 1857, des middags ten 12 ure,

1. **VAN EEN STEENEN**
WIND-KORENMOLEN,
staande op het Seisbolwerk, hebbende tot de Gaanderij eene hoogte van 9 El, en tot de Plaat 19 El 50, vlugt 25 El 20, wijdte binnen 's werks op den beganen grond 10 El 70 en voorzien van drie Koppel Steenen;

2. **VAN EEN STEENEN MET HOUT VERHOOGDEN**
WIND-KORENMOLEN,
met daaraan grenzende **Pakhuizen, Woonhuis en Erven**, staande op het Noordbolwerk, met inbegrip van het daarbij gevoegde terrein, eene oppervlakte uitmakende van 9 Roeden 06 Ellen.

Deze Molen vroeger tot Branderij later tot Korenmolen ingerigt, heeft eene hoogte van 8 El 40 in Steen, en vervolgens tot de Plaat of 25 El 30 in Hout opgetrokken; de hoogte der Gaanderij is 15 El 60, vlugt 23 El 40, en is voorzien van drie Koppel Steenen, vier Kapitale Zolders enz.

Voorschreven MOLENS kunnen bezigtigd worden daags vóór en op den Verkoopdag, liggende de Voorwaarden ter lezing ten Kantore van den Notaris D. J. VAN DER HORST SERLÉ.

De Notaris D. J. VAN DER HORST SERLÉ *zal op* Woensdag den 25 November 1857, des avonds ten acht ure, in de Bovenzaal van de Societeit **de Vergenoeging**, op de Groote Markt te Middelburg, in het openbaar bij opbod en afslag te koop veilen:

DRIE WOONHUIZEN EN ERVEN,

alle staande en gelegen in de Sint-Pieterstraat binnen Middelburg, als:

HET EERSTE, gemerkt wijk A no. 73,
HET TWEEDE, „ „ A „ 72,
HET DERDE, „ „ F „ 34.

Alle voorzien van ruime Behangen Vertrekken, Keuken, Kelder en Zolder en achterliggenden Tuin; het eerste zeer geschikt tot het houden van een Kantoor, als hebbende hiertoe aan de voorzijde een afzonderlijken Ingang.

Deze Huizen zullen kunnen bezigtigd worden daags vóór en op den dag der Verkooping:

Het eerste van des middags ten 12 tot des namiddags 3 ure, tegen betaling van 25 cent de persoon, ten voordeele van den Algemeenen Arme te Middelburg, mits daartoe vooraf aanvrage doende aan den bewoner, den Heer Mr. M. H. VAN SON;

De beide laatsten van des voormiddags 11 tot des namiddags 4 ure, met overgifte van een Toegangbiljet, ten Kantore van den bovengenoemden Notaris te bekomen; blijvende allen inmiddels **uit de hand te koop**, en kunnen nadere inlichtingen verkregen worden ten Kantore van den gezegden Notaris.

UITVERKOOP.

Sedert Zaturdag 31 October wordt het **Depot van het Verkoophuis**, hoek Langendelft en Kerkstraat te Middelburg, wegens Sterfgeval

tot verminderde prijzen

UITVERKOCHT.

Wij maken bijzonder attent op onze schoone sortering van allerhande **Kramerijen** en **Galanterien**, zoo wel wat betreft de Artikelen voor Huisselijk gebruik, voor het Toilet, als ook de Artikelen van Luxe, die tot sierlijke Cadeaux kunnen dienen, en hopen met een druk bezoek vereerd te zullen worden.

222ste STAATS-LOTERIJ.

Aan het Kantoor van den gekwalificeerden Collecteur der Staats-Loterij te Middelburg zijn te bekomen **Heele en Gedeelten van LOTEN**, in doorgefourneerd, Klassikaal en Huur, volgens Prijs courant.
Trekking 16 November 1857.

TE KOOP een Koppel bereden **PAARDEN**, geschikt voor elk werk. Te bevragen bij de Boekhandelaars VAN BENTHEM & JUTTING.

MANGELS TE KOOP.

Adres bij J. VINKE, buiten de Havenbarrière.

Zwaar Eiken TELHOUT in LOSSING tot uiterlijk Woensdag avond.

Een **Smidsbrasem** benoodigd, F 177.

Bij Aankomend Meid benoodigd. Adres aan het Bureau dezer Courant.

Bij den Steendrukker T. P. ROEST, is van af Woensdag den 11 dezer ter bezigtiging gesteld, eene nieuwe

KAART VAN DE PROVINCIE ZEELAND,

volgens hare tegenwoordige gesteldheid, met alle nieuwe **Bedijkingen, Kanalen, Afwateringen, Kunstwegen, Telegraaflijnen** enz. enz., uit goede bronnen en gedane opnemingen vervaardigd, door A. MAGIELSE en J. J. BRANDT.

De nieuwste uitgave **MUZIJKWERKEN: Fluit, Piano Zang, en Waldhoorn** voor Piano.

Essen, Scherzo et Capriccio.
Hamm, Der Musikalische Vielwisser. *Quodlibet.*
Labitzky, Le Carnaval de Venise, *Polka.*
Weber, Quadrille brillant de l'Opera: Il Trovatore.

Op nieuw voorhanden:

Schubert, La fin du Monde. *Polka drolatique.*
Jullien, Prima Donna Walzer.
La Marseillaise. La Brabançonne. Holl. Volksliedér.

De drie laatsten ook voor den Zang te bekomen bij den Boekverkooper HOUPE.

VOOR INDUSTRIESCHOLEN.

Handleiding tot het Lijnteekenen, bevattende het construeren van meetkundige werkstukken. Tweede druk. Prijs 35 cent.

Wis- en Werktuigkundig Rekenboek, naar aanleiding van het Volks Wis- en Werktuigkundig Leer- en Leesboek des heeren J. W. L. van Oordt, uitgegeven door de Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen; ten dienste van gevorderde leerlingen. Prijs 75 cent.

Vragen en Voorstellen over de **Beginselen der Rekenkunst.** Tweede druk. Prijs 25 cent.

Vragen en Voorstellen over de **Eerste gronden der Algebra of Stelkunst.** Tweede druk. Prijs 30 cent.

Vragen en Voorstellen over de **Beginselen der Meetkunst**, met eene uitslaande Plaat. Tweede druk. Prijs 40 ct.

Deze werkjes, vervaardigd door den heer A. GOUKA, broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw en onderwijzer aan de Industrieschool te Middelburg, worden thans op de meeste Industriescholen met goed gevolg gebruikt.

Zij zijn uitgegeven bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS te Middelburg.

BOEKHANDEL VAN W. E. J. TJEENK WILLINK, TE ZWOLLE.

HET EVANGELIE VAN JOHANNES,
gebragt in huizen en harten.

Een Godsdienstig en Wetenschappelijk Dagboek voor beschaafde Christenen, nagelaten door
G. H. VAN SENDEN. 3 Deelen. *f* 10,10.

Bevoegde beoordeelaars in godgeleerde en letterkundige tijdschriften noemen dit werk eene waarlijk kostbare nalatenschap voor het godsdienstige publiek; een model voor Predikanten, om hen te doen zien hoe men Bijbeloefeningen behoort in te rigten; een huisboek voor beschaafde Christenen, *ter bevordering van hunne Bijbelkennis en godsdienstige stemming*. Enz.

Aardsche Zorg beschouwd als Hemelsche Tucht. Door HENRIETTE BEECHER STOWE, Schrijfster van De Negerhut. 2de druk. In karton 35 cts.

Van dit belangrijk boekje zijn reeds vele duizenden verkocht.

TIJDSCHRIFT voor Staathuishoudkunde en Statistiek. Door Mr. B. W. A. E. SLOET TOT OLDHUIS.

Dit tijdschrift verschijnt thans geregeld iedere maand.

Elk deel van acht stukken kost bij inteekening *f* 5,60, buiten inteekening *f* 6,60. Afzonderlijke stukken kosten 90 c.

Z. W. VAN SCHREVEN, **Het verband tusschen Nijverheid en Wetenschap**, een aandrang tot de wetenschappelijke opleiding van den Nijveren Stand. 50 cents.

LANDBOUW-COURANT. Hoofd-Redacteur Dr. J. WTTEWAALL. Per kwartaal franco p. Post *f* 2,—

VRIEND VAN DEN LANDMAN. Tijdschrift ter bevordering van Akker- en Tuinbouw, Veeteelt en Boomkweekerij in Nederland, onder redactie van E. C. en F. A. ENKLAAR en onder medewerking van onderscheidene Nederlandsche Landhuishoudkundigen. Per jaargang *f* 6.—

Van dit tijdschrift worden jaarlijks twaalf afleveringen uitgegeven. Elke aflevering bevat vier vel druks (64 compres gedrukte bladzijden), benevens vele afbeeldingen, hetzij op uitslaande platen of als in den tekst gedrukte houtsneden.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL VAN DE MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 10 November 1857.

Provinciale staten van Zeeland.

Zitting van 6 november.

Tegenwoordig de commissaris des konings, voorzitter, 35 leden en de griffier.

De notulen der vorige zitting worden na voorlezing goedgekeurd en voor kennisgeving aangenomen de mededeeling des voorzitters dat benoemd zijn tot voorzitters en ondervoorzitters: van de 1ste afd., de heeren Hammacher en Blaaubeen, van de 2de, de heeren Fransen van de Putte en Mazure, en van de 3de, de heeren de Smidt en van den Bosch.

Een ingekomen adres van D. Dronkers, om een voorschot van f 3000, op het vroeger door hem aangevraagd verhoogd subsidie voor de stoombootdienst op de Wester Schelde, of wel dat gedeputeerde staten gemagtigd mogen worden het te dier zake bestaande contract met 1 december 1857, als geëindigd te beschouwen, is op voorstel van den voorzitter gesteld in handen eener commissie, tot leden waarvan de voorzitter (nadat de vergadering eenstemmig die benoeming aan hem had opgedragen) benoemt de heeren Fokker, Mazure en Mathon, om daaromtrent verslag en voorstel uit te brengen.

Een ander adres van de dijksdirectie van den Hoofdplaatpolder, strekkende dat het door haar aangevraagde renteloos voorschot voor de verbetering van den weg van het gehucht den Hoogenweg naar Sasput en van den weg beoosten Hoofdplaat naar de Moldijk, nog in het loopende jaar moge worden verleend, waarvan voorlezing geschiedt, zal gelijktijdig worden behandeld met het voorstel van gedeputeerde staten tot het verleenen van renteloze voorschotten voor wegsverbetering.

Aan de orde zijn de algemeene verslagen der commissie van rapporteurs op de onderscheidene voorstellen van gedeputeerde staten, uitgebragt:

a. bij monde van den heer Snijder, op dat tot verkoop van 89,500 oude straatkeijen en eenige lasten puin van den weg van Zierikzee naar het Zijpe; hetwelk de algemeene goedkeuring mogt verwerven. In omvraag gebragt, wordt het met algemeene stemmen aangenomen.

b. bij monde van den heer Pierssens, op dat tot wijziging van art. 1. van het reglement van orde voor de vergaderingen van gedeputeerde staten.

Dit voorstel zelf leidde tot geene aanmerkingen, ter uitzondering van eenige bedenkingen tegen de interpunctie door een lid gemaakt.

De voorzitter zegt dat daaraan is tegemoetgekomen, terwijl het gedeeltelijk slechts een drukfout was. Het voorstel wordt daarop eenparig goedgekeurd.

c. bij monde van den heer Snijder, op dat tot het verkoopen van eenige onbruikbare goederen van de provincie.

Uit het verslag blijkt dat alleen enkele leden de op de lijst sub *3.* genoemde metalen klok en klepel van dezen verkoop uitgesloten wenschen te zien en daaraan de voorgenomene bestemming te zien geven.

De voorzitter berigt dat gedeputeerde staten dien ten gevolge dat no. van de lijst hebben doen vervallen. Alzoo gewijzigd, wordt het voorstel unaniem aangenomen.

d. bij monde van den heer Moolenburgh, op dat tot het verleenen eener provinciale bijdrage voor de verbetering der haven te Brouwershaven.

Uit het verslag blijkt dat 36 leden in de afdeelingen aan het onderzoek deel namen. In eene zijn eenparig bezwaren kenbaar gemaakt tegen het voorstel, zoo als het daar ligt; het belang van de provincie en zelfs van de gemeente bij dit werk blijkt niet voldoende. In eene andere afdeeling heeft de meerderheid geoordeeld dat men ten deze niet wel ondersteuning kon weigeren, *zoodat zij voor een subsidie was ten bedrage van ¼ der* kosten, mits zulks f 8000 niet te boven ga. In de derde afdeeling was men niet geheel ongezind eene bijdrage te verleenen, maar wilde men ook de grenzen bepaald zien; zeven leden wilden hieromtrent een nader voorstel van gedeputeerde staten inwachten, terwijl de vijf overige gezind waren voor een subsidie van hoogstens f 8000, mits eene geslotene haven met *schutsluis* worde daargesteld *en dat het gewest niet gehouden* is in het onderhoud te voorzien.

De voorzitter deelt mede dat het voorstel, na overweging van dit verslag, door gedeputeerde staten is gewijzigd, zoo als hij door den heer griffier doet voorlezen:

„dat van wege de provincie in de verbetering der haven van Brouwershaven eene som van f 8000 worde bijgedragen, onder voorwaarde dat het derde der aangegeven plans [het veranderen der open haven in eene geslotene, met bijbehoorende keer- en spuisluis, begroot op f 68,900] worde gevolgd, met die wijziging dat in plaats van eene keer- en spuisluis, eene schutsluis worde daargesteld, en dat het onderhoud nimmer ten laste der provincie kome."

De heer van den Bosch verklaart deel uitgemaakt te hebben van de afdeeling, waarin men zich eenstemmig tegen dit voorstel heeft verklaard. De gemeenteraad van Brouwershaven toonde op geenerlei wijze zijne belangstelling in dit onderwerp, zoo dat hij niet kan aannemen dat hier sprake is van een voor die gemeente zoo hoogst belangrijk werk. Het provinciaal belang van Zeeland is naar zijne meening ook niet zoo uitgemaakt, om al welke redenen hij zijne stem tegen het voorstel, ook na de ondergane wijziging, zal uitbrengen.

De heer van Citters moet erkennen dat hier niet aan een *onmiddelijk provinciaal belang kan gedacht worden*, doch zoowel de overtuiging dat de gemeente Brouwershaven onvermogend is het werk alleen te verrigten, als de toezegging van door het rijk te verleenen ondersteuning, maakt het zijns inziens pligtmatig dat ook de provincie zich niet terugtrekke. Hij gelooft dat de vergadering daartoe thans te meer gezind zal zijn, nu gedeputeerde staten hun voorstel wijzigden, naar aanleiding van twee *hoofd aanmerkingen*, in de afdeelingen gemaakt: vaststelling van een maximum van onderstand, en nadrukkelijke bepaling dat het onderhoud niet lastens de provincie kome.

De heer Mathon zegt dat ook in de afdeeling waarin hij zitting had, vrij algemeen de vraag is geopperd, of ten deze wel aan een zoo bepaald provinciaal belang kan gedacht worden.

Men oordeelde dat het werk veeleer plaatselijk of rijks nut zou hebben en onder anderen de provincie Zuid Holland er veel meer bij gebaat is dan Zeeland, door de te Brouwershaven binnenkomende schepen voor Rotterdam enz. Daarenboven had het gemeentebestuur van Brouwershaven zich tot het gewestelijk bestuur kunnen wenden met eene gemotiveerde aanvrage, maar van *die zijde is niets vernomen. Eindelijk zou hij de aanneming* van dit voorstel inconsequent noemen, als hij zich herinnert dat de gemeente Hontenisse voor de haven van Walzoorden niet dan na velerlei discussie een renteloos voorschot heeft bekomen; dat voor de haven van Sluis, nadat van de zijde der ingezetenen en van andere betrokkenen belangrijke offers gebragt waren, de verlangde ondersteuning slechts voor de helft als subsidie en *voor de wederhelft als renteloos voorschot is verstrekt.* Voor het overige meent hij dat er voor de voorgestelde som geenerlei redelijke grondslag bestaat.

Het voorstel wordt alsnu in omvraag gebragt en verworpen met 21 tegen 14 stemmen (voor hebben gestemd de heeren van der Bilt, de Jonge van Ellemeet, Becius, Fransen van de Putte, Blaaubeen, van Deinse, Hoffman, van der Have, Snijder, Hammacher, Lantsheer, van Citters, Fokker en Vis).

e. bij monde van den heer Hoffman, op dat tot vaststelling eener policie-verordening op de haven van Breskens. In het algemeen heeft men zich met de *strekking* kunnen vereenigen en bepalen de aanmerkingen zich hoofdzakelijk tot de redactie.

De voorzitter laat voorlezing doen van de wijzigingen, welke gedeputeerde staten dien ten gevolge in het ontwerp hebben gebragt, waarvan de belangrijkste is om de eerste alinea van art. 14, oorspronkelijk luidende: „De overtredingen dezer verordening worden gestraft met een geldboete van hoogstens f 75" alsnu te wijzigen:

„De overtredingen dezer verordening worden, voor zoo verre daarin niet bij de wet is voorzien, gestraft met eene geldboete van hoogtens f 75 of een gevangenisstraf van hoogtens zeven dagen, te zamen of afzonderlijk."

De heer Vader verklaart zich tegen de redactie, en herhaalt zijn in de afdeelingen geuit gevoelen dat er verschillende boeten behoorden bepaald te zijn, naar gelang der overtreding, opdat het mogelijk blijve door vrijwillige voldoening van het maximum, volgens art. 254 wetboek van strafvordering, regtsvervolging te voorkomen.

De heer Becius herinnert dat gedeputeerde staten ten deze moesten kiezen van twee zeer verschillende denkwijzen. Eenige leden wenschten eene gradatie in de geldboeten, terwijl andere buitendien ook gevangenisstraf wilden bedreigd zien, opdat onvermogenden geene overtreding straffeloos zouden plegen. Die systema's stonden lijnregt tegen elkander over; immers, waar de geldboete niet meer enkel wordt bedreigd, vervalt de transactie. Intusschen hebben gedeputeerde staten gemeend de voorkeur te moeten geven aan de redactie zoo als die nu wordt voorgedragen.

De verordening wordt alsnu artikelsgewijze behandeld en daarna geheel in omvraag gebragt en met algemeene stemmen aangenomen.

f. bij monde van den heer Sergeant, op het voorstel tot vaststelling eener provinciale verordening omtrent de uitoefening der jagt en visscherij.

Daarop zijn in de afdeelingen eenige aanmerkingen van ondergeschikten aard gemaakt, ten gevolge waarvan gedeputeerde staten in het ontwerp de volgende wijzigingen hebben gemaakt:

In art. 2 en 3 „Prang- of praamnetten" veranderd in „Prang-, praam- of schrobnetten." Voorts de laatste alinea van art. 2, in het concept luidende: „Schepnetten mogen alleen gebruikt worden om gevangen visch op te scheppen, over te zetten of te vervoeren" te wijzigen als volgt: „Schepnetten mogen alleen gebruikt worden om steurkrabben te vangen en gevangen visch op te scheppen, over te zetten of te vervoeren, mits de middellijn van den hoepel of beugel niet grooter zij dan 50 ned. duim."

De algemeene beraadslagingen worden gesloten nadat door niemand het woord is gevraagd, en bij de beschouwing over de artikelen, stelt de heer Hombach een amendement voor, ondersteund door de heeren Dronkers, Schout Velthuys, Mathon en van Eck, om in art. 1, alinea 2, luidende: „Ook het *jagen langs rijsbermen en bekleedsels van het buitentalud der* dijken, is onder de uitsluiting begrepen," het woord *langs* te veranderen in *op*.

Spreker licht dit toe en betoogt het onschadelijke der jagt langs rijsbermen enz., terwijl bij zoodanig verbod het jagen langs eenigen zeedijk geheel ondoenlijk wordt.

De heer de Jonge van Ellemeet herinnert dat art. 11 van het vigerend algemeen policiereglement verbiedt te gaan langs de rijsbermen, bekleedsels enz. Hij acht de wijziging dus nutteloos, daar dat verbod van kracht blijft.

De heer Hombach komt nader op zijne bezwaren terug, waarna de voorzitter herinnert dat de uitdrukking in dit ontwerp niet nieuw is, maar letterlijk is overgenomen uit het onder de vorige jagtwet vigerend provinciaal reglement. Het amendement daarop in omvraag gebragt zijnde, wordt aangenomen met 26 tegen 9 stemmen. (Tegen stemden de heeren van den Bosch, Cau, Lantsheer, van Citters, van der Bilt, de Jonge van Ellemeet, Becius, van Deinse en Kakebeeke.)

Daarna wordt de geheele verordening aangenomen met algemeene stemmen.

g. bij monde van den heer Dronkers, *op het voorstel van gedeputeerde staten*, om van de aanvragen van renteloozo voorschotten tot wegsverbetering in te willigen de aanvrage van den polder Zaamslag, ad f 4875 voor den weg van Zaamslag naar den dijk van den Kapellepolder, en die van de gemeenten Neuzen en Hoek, als niet voor splitsing vatbaar, ten bedrage van f 10,566,83; en voorts om de alsdan meer dan beschikbaar is toegezegde som van f 1194,29 te *bestrijden uit den post voor* onvoorziene uitgaven op de provinciale en huishoudelijke begrooting voor 1858.

Bij het onderzoek in de afdeelingen, waaraan 34 leden hebben deelgenomen, was de meerderheid gunstig gestemd voor het voorstel. Echter heeft men bezwaren geopperd tegen de beschikking uit den post voor onvoorziene uitgaven van dit dienstjaar. Een lid heeft daarin gezien stelselloosheid en strijd met de beginselen van een goed financieel beheer. Enkele andere leden deelden dat bezwaar niet alleen niet, maar wenschten voor grooter bedrag uit den post voor onvoorziene uitgaven te beschikken, en ook andere gedane verzoeken in te willigen. Aan hen die zich kanten tegen de beschikking uit de onvoorziene uitgaven van 1858, is opgemerkt dat eene buitengewone inkomst van f 1500 hier tegen zal opwegen, *namelijk* de restitutie van de gemeente Hontenisse, voor zoo veel het rijks subsidie bedraagt. Een lid wilde het subsidie aan de gemeente Neuzen en Hoek splitsen; vele anderen achten dit ondoenlijk of onraadzaam althans. Enkele leden verblijdden zich over de vermeerderde lust om wegen te verbeteren en wilden aan alle aanvragen voldoen, des noods door eene geldleening. Anderen wezen op het ongunstige tijdstip voor zoodanige onderneming, en de meerderheid wenschte zoo veel doenlijk getrouw te blijven aan het in 1852 aangenomen stelsel. Ook is de wensch uitgedrukt dat op de goede uitvoering der wegen, waarvoor ondersteuning is verleend, bijzonder acht worde geslagen.

De voorzitter deelt mede dat gedeputeerde staten hierin geen aanleiding hebben gevonden om wijzigingen in hun voorstel te brengen. De algemeene beraadslaging wordt daarop geopend.

De heer Fransen van de Putte zegt dat onderscheidene der in het verslag opgenomene bedenkingen van hem zijn uitgegaan. Vooreerst acht hij de uitgaaf van meer dan op de begrooting is uitgetrokken, zeer bedenkelijk voor een rigtig financieel beheer. Gedeputeerde staten hebben daartegen aangevoerd dat de twee nog onafgeslotene dienstjaren gunstige sloten zullen opleveren. Ofschoon hij dit aanneemt, kan hij er zich niet van vergewissen, bij gebreke aan een overgelegden staat omtrent den stand der provinciale geldmiddelen, waartoe de wensch door hem reeds meermalen is uitgedrukt. En die goede sloten mag men niet vergeten, dat eigenlijk niet anders zijn dan te veel opgebragte belasting. Spreker eindigt met te wijzen op de duurte van alle artikelen, waardoor ook deze werken grootere kosten vereischen dan vroeger.

De heer Cau is het in beginsel volkomen eens met den vorigen spreker. Hij was tegen het voorstel gestemd, maar door de buitengewone restitutie die van de gemeente Hontenisse te wachten is ad f 1500 uit het zelfde fonds, kan hij zijne stem ten deze *voor het voorstel uitbrengen. Hij verklaart zich ten zeerste te*gen eene leening om ook aan andere aanvragen te kunnen voldoen, vooral bij de omstandigheden van het oogenblik, en hij wijst er voorts op, dat men niet onbillijk mag vergen dat aanstonds aan alle aanvragen kan voldaan worden; dat de renteloze voorschotten voor wegsverbetering reeds zeer gewigtige

diensten bewezen hebben; dat de provincie op den ingeslagen weg voortgaande, volgens het in 1852 aangenomen stelsel, in twintig jaren, vier en een halve ton gouds gezamenlijk zal hebben voorgeschoten.

De heer Fokker zal het voorstel van gedeputeerde staten, met een enkel woord toelichten; immers bepaalde verdediging behoeft het niet. Het doet gedeputeerde staten innig leed niet aan alle aanvragen kan voldaan worden, maar tot hiertoe is bijna jaarlijks (ter uitzondering van 1857) meer gegeven dan strikt genomen daarvoor bestemd was. Eene geldleening acht hij ook zeer ongeraden en daarenboven niet naar den wensch van de meerderheid. Voor zoo veel het verzoek van den Hoofdplaatpolder betreft, heeft het bestuur eene weigering aan zich zelf te wijten, daar ten vorigen jare hieraan zou zijn voldaan, wanneer de bescheiden destijds waren in orde geweest. Een lid heeft het denkbeeld geopperd om voor den weg van Biervliet naar IJzendijke den nog aangevraagden onderstand te verleenen en met dat bedrag het voorschot aan de gemeenten Neuzen en Hoek te verminderen. Spreker acht dit ongeraden, zoowel omdat de aanvrage van Biervliet berust op een misslag door het bestuur in zijne berekening der kosten begaan, als omdat de aanvrage voor Neuzen en Hoek niet wel te splitsen is. Hij gelooft dus te mogen concluderen dat de toewijzing van de voorgestelde voorschotten in de gegevene omstandigheden het beste is. Wat eindelijk het beschikken uit den post voor onvoorziene uitgaven 1858 betreft, hij erkent dat zulks niet zou zijn overeen te brengen met de strikte beginselen van een goed geldelijk beheer, maar dubbel verschoonbaar is bij het vooruitzigt op eene meergemelde toevallige bate uit het zelfde fonds.

De heer Fransen van de Putte betuigt zijn dank aan den heer Fokker voor de gegevene inlichtingen. Intusschen moet hij zijne bevreemding betuigen dat men de som van f 16,000, die van het dienstjaar 1857 is beschikbaar gebleven, niet heeft gevoegd bij de f 14,247,54 van 1858. In de gegeven omstandigheden verklaart hij er zich voor om over laatstgenoemd bedrag alleen te beschikken, zonder meer.

Nadat door den heer Fokker is opgemerkt dat het overgeschotene op dezen post voor 1857 in de jongste zomervergadering nader is benuttigd tot de gevoteerde gewijzigde ondersteuning aan de gemeente Hontenisse, komt de heer Fransen van de Putte (na bekomen verlof om ten derden male het woord te voeren) nader op het door hem uiteengezette terug, waarna de algemeene beraadslagingen zijn gesloten.

De voorzitter stelt voor, het voorstel tweeledig in omvraag te brengen 1. de aanvraag van den polder Zaamslag, en 2. die van Neuzen en Hoek in te willigen.

Ten aanzien van het tweede onderdeel verzoekt de heer de Smidt het woord. Hij zou het zeer wenschelijk achten dat de gemeente Biervliet de gevraagde ondersteuning van f 2000 ontving en gelooft dat het verzoek der gemeenten Neuzen en Hoek wel voor splitsing vatbaar zal zijn, bijv. door het gedeelte van Hoek naar het Mauritsfort voorshands nog niet te begrinden. Hij levert een amendement in, ondersteund door de heeren Schout Velthuys, Mazure, Benteyn en Kakebeeke, om het voorschot aan Neuzen en Hoek (voorgesteld op f 10,566,83) te verminderen met f 1666,83 en die som te verleenen aan de gemeente Biervliet.

Bij de behandeling van dit amendement wijst de heer Dronkers er op, dat eene gedeeltelijke inwilliging van het verzoek der gemeenten Neuzen en Hoek oogenschijnlijk geen bezwaar schijnt op te leveren.

Wanneer men intusschen met de zaak bekend is, verdwijnt die schijn. De twee gemeentebesturen hebben zich natuurlijk ten deze jegens elkander verbonden; zij worden ondersteund door aangrenzende polderbesturen, die hunne toegezegde medewerking voorzeker terug zullen houden als het plan niet geheel wordt ten uitvoer gelegd. Bij gedeeltelijke ondersteuning ligt het geheele ontwerp in duigen. Ten anderen heeft het voormalig vijfde district, zoo als blijkt uit de door gedeputeerde staten bij hun voorstel gevoegde staten, de meeste aanspraak op ondersteuning. Maar nog daarenboven heeft de weg van Hoek naar het Mauritsfort veelligt in de gevolgen een groot belang; als de Braekman ingedijkt wordt, waartoe vroeger of later het vooruitzigt bestaat, dan zal langs den ontworpen weg de kortste overgang zijn van het 4de in het 5de district of wel het geheele oostelijke deel der provincie. Hij durft zich dan ook vleijen dat het voorgestelde amendement geene verandering zal brengen in de gunstige stemming, welke hij voor het voorstel heeft mogen opmerken.

De heer Hoffman verklaart zich met al het aangevoerde geheel te vereenigen, doch hij heeft er nog eene bijzonderheid bij te voegen, namelijk: als het gedeelte van af de kom der gemeente Hoek tot het Mauritsfort niet wordt begrind, dan zal ontegenzeggelijk de Koudepolder, die een subsidie verleent van f 3,400 aan die toezegging geen gevolg geven.

De heer de Smidt licht nader zijn amendement toe en kan in weerwil van het aangevoerde niet geheel toegeven dat ten deze geene splitsing zou mogelijk zijn.

De heer Fokker bestrijdt mede het amendement. Toegegeven zelfs dat de door den heer Dronkers bijgebragte motieven van bijzonderen aard kunnen genoemd worden, het geldt hier toch, vooral bij de uitzigten op de belangrijk gewijzigde communicatie, een groot provinciaal belang. En behalve dat alles zou hij het onbillijk achten wanneer de gemeente Biervliet, die zich zelve *eene misrekening te wijten heeft, werd voortgeholpen* ten koste van anderen.

De heer de Smidt herinnert dat ten deze antecedenten bestaan van later verhoogde toelagen, wanneer de aannemingssom de raming overtrof.

De heer Vis verklaart de zienswijze van den heer Fokker geheel te deelen en hij vindt het voor de gemeente Biervliet op zich zelf nog veel waard dat haar de pas niet is afgesneden zich nader nog tot deze vergadering te wenden.

Nadat de heer Hammacher nog betoogd heeft dat even zeer ten aanzien van het verzoek der dijksdirectie over den Hoofdplaatpolder het aangevoerde betrekkelijk het verzoek van Neuzen en Hoek geldt, namelijk dat bij afwijzende beschikking het geheele plan in duigen valt, wordt het amendement des heeren de Smidt in omvraag gebragt en verworpen met 29 tegen 6 stemmen (voor hebben gestemd de heeren de Smidt, Benteyn, Kakebeeke, Mazure, Schout Velthuys en Hammacher).

De heer Vader vraagt hierop het woord en wenscht de beschikking uit den post voor onvoorziene uitgaven tot een hooger bedrag te doen, ten einde ook aan de aanvragen van de gemeenten Biervliet en Colijnsplaat kunne voldaan worden.

De voorzitter moet den spreker opmerkzaam maken dat de algemeene beraadslagingen reeds gesloten zijn. Hij is echter bereid zijn voorstel alsnog aan te nemen, waartegen geen der leden zich verzet.

De heer Vader levert daarop schriftelijk een voorstel in, strekkende om uit den post voor onvoorziene uitgaven der provinciale begrooting voor 1858 af- en over te schrijven, niet alleen f 1194,29 zoo als gedeputeerde staten hebben voorgesteld, maar daarenboven f 2000 om het verzoek van Biervliet in te willigen en f 1550 om aan het aanzoek van Colijnsplaat (voor het effenen van de Emelissendijk) gevolg te geven, alzoo te zamen f 4,744,29.

De heeren Hombach, Schout Velthuys, de Smidt en van den Bosch ondersteunen dit voorstel, dat kortelijk toegelicht en door den heer Fransen van de Putte bestreden wordt.

In omvraag gebragt, is het verworpen met 30 tegen 5 stemmen. (Voor stemden de heeren Hammacher, de Smidt, Hombach, Schout Velthuys en Vader).

De beide onderdeelen van het voorstel van gedeputeerde staten worden alzoo eenparig goedgekeurd en daarop het geheel in omvraag gebragt, en aangenomen met 32 tegen 3 stemmen. (Tegen stemden de heeren Fransen van de Putte, Hammacher en Mazure).

Ten gevolge van de onveranderde aanneming van dit voorstel is op het adres van de dijksdirectie van den Hoofdplaatpolder afwijzend beschikt.

Voor zoo veel noodig, zullen deze voorstellen aan de vereischte koninklijke goedkeuring worden onderworpen.

De openbare zitting is daarop gesloten tot een nader te bepalen tijdstip.

Staten-generaal.

Bij de tweede kamer is van regeringswege ingediend een ontwerp van wet, houdende maatregelen van bezuiniging, met opzigt tot het hoog militair geregtshof. In de bij dat ontwerp gevoegde memorie van toelichting wordt aangemerkt, dat, naar het inzien der regering, eene geheel nieuwe en veel omvattende regterlijke organisatie van het militaire justitiewezen moet worden vooraf gegaan door eene regterlijke organisatie van het burgerlijke regtswezen. Zij acht het alzoo op dit oogenblik alleen mogelijk om de inrigting van het hoog militair geregtshof te vereenvoudigen en minder kostbaar te maken. Het ontwerp betreft alsoo uitsluitend een maatregel van bezuiniging, die op het personeel ten hoogste kan bedragen f 18,500, maar ook tot f 7500 kan afdalen, doch door welken de militaire justitie noch wordt belemmerd, noch benadeeld. In de memorie verklaart de regering verder, dat wat het nationaal wetboek van strafregt aangaat, reeds een ontwerp daarvan bij het departement van justitie in gereedheid wordt gebragt en dat deze belangrijke arbeid eerlang aan het oordeel der staten generaal zal kunnen worden onderworpen.

Het ontwerp houdt in: wijziging van de provisionele instructie voor het hoog militair geregtshof van 20 julij 1814, en bij bestaande of toekomstige vacaturen vermindering van militaire leden met twee, als een officier van de zeemagt en een officier van de landmagt; bepaling dat onder de regters zich altijd zullen moeten bevinden twee officieren van de land- of zeemagt, naar mate de vonnissen iemand van een dezer korpsen betreffen, en dat 's Hofs regtspraak in eersten aanleg geldt, en verder in die gevallen, in welke de voorzitter of het hof zulks in raadkamer noodig keurt; dat in al de andere zaken de militaire leden steeds ten getale van ten minste twee zitting nemen, onverschillig tot welk korps eene aanhangige zaak betrekking heeft; en dat in geen geval sententien zullen mogen worden geveld, ten zij vijf der regters daarover hebben gezeten.

De bezoldigingen worden voorgesteld als volgt: voor den voorzitter f 4000, voor elk der leden f 3000, voor den advocaat-fiscaal f 4000, voor den griffier f 2500.

De voorzitter en de leden verkrijgen, bij 70jarigen ouderdom, regt op het eere-lidmaatschap van het collegie en op pensioen.

De betrekkingen van provoost-generaal en der hellebardiers worden bij de voordragt afgeschaft, en bij deze wordt bepaald, dat de uitspraken van het hof zullen worden ten uitvoer gelegd, op bevel en onder toezigt van den advocaat-fiscaal, door beambten, door Z. M. daartoe aan te wijzen.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS, UITGEVERS VAN DE MIDDELBURGSCHE COURANT.